

TBMM

(S. Sayısı: 559)

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/925)

Not: Tasarı Başkanlıkça; tali olarak Milli Savunma Komisyonuna, esas olarak da Dışişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-164/3539

30/7/2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 12/7/2010 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişkide gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GEREKÇE

22 Mayıs 2010 tarihinde, İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşması" ile egemenlik, eşitlik, karşılıklı saygı üzerine ve ulusal mevzuat ile uluslararası hukukun kapsamı dahilinde, askeri iş birliği alanlarının çeşitlendirilerek geliştirilmesi ve aynı zamanda bu iş birliği uygulamasının ayrıntılarının, müteakiben akdedilecek protokoller, mutabakat muhtıraları ve diğer düzenlemeler ile belirlenmesi öngörülmektedir.

Söz konusu Anlaşma ile; Taraflar aşağıdaki alanlarda işbirliğini çeşitlendirerek geliştirmeyi amaçlamaktadır;

- Askeri eğitim ve öğretim alanında işbirliği,
- Askeri kurumlar arasında iş birliği,

- c. Tatbikat ve eğitimlere katılım sağlanması, tatbikatlara gözlemci gönderilmesi,
- ç. Savunma sanayi alanında iş birliği,
- d. Silahlı Kuvvetler arasında askeri iş birliği,
- e. Silahlı kuvvetlerin teşkilat yapısı, askeri birliklerin yapısı ve teçhizatı, personel yönetimi,
- f. Askeri istihbarat alanında iş birliği,
- g. Lojistik ve lojistik sistemler alanında iş birliği,
- h. Askeri tıp ve sağlık hizmetleri alanında iş birliği,
- ı. Muhabere, elektronik ve bilgi sistemleri alanında iş birliği,
- i. Barışı koruma, insani yardım ve deniz haydutluğu ile mücadele gibi, savaş haricindeki hareketlarda iş birliği,
- j. Askeri hukuk sistemleri konusunda bilgi mübadelesi,
- k. Haritacılık ve hidrografi alanında iş birliği,
- l. Mesleki gelişim amaçlı personel mübadelesi,
- m. Askeri bilimsel ve teknolojik araştırma alanında işbirliği,
- n. Sosyal, sportif ve kültürel etkinlikler,
- o. Taraflarca mutabık kalınacak diğer alanlar.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

Esas No.: 1/925

Karar No.: 82

18 Ekim 2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 30/7/2010 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 1/10/2010 tarihinde tali komisyon olarak Milli Savunma Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 7/10/2010 tarihli 16 ncı toplantısında Dışışleri Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde Anlaşma ile askeri eğitim ve öğretim, askeri kurumlar arasında iş birliği, askeri istihbarat, lojistik ve lojistik sistemler, askeri tıp ve sağlık hizmetleri vb. konularda iki ülke arasında iş birliği tesis edilmesi ve geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Anlaşma ile egemenlik, eşitlik, karşılıklı saygı üzerine ve ulusal mevzuat ile uluslararası hukukun kapsamı dahilinde, iki ülke arasında ilk defa temin edilecek askeri ilişkilerin hukuki zemininin oluşturulmasının hedeflendiği,

- Anlaşmanın, müteakiben akdedilecek anlaşmalar, mutabakat muhtıraları, protokoller ve diğer düzenlemeler için bir çerçeve oluşturacağı,

- Askeri eğitim ve öğretim, askeri kurumlar arasında işbirliği ve temas ziyaretleri, tatbikatlara gözlemci gönderilmesi, savunma sanayii, askeri istihbarat, lojistik ve lojistik sistemler, askeri tıp ve sağlık hizmetleri gibi konularda iş birliğinin tesis edilmesi ve geliştirilmesinin Anlaşma ile hedeflendiği,

ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci, 2 nci, 3 üncü maddeleri ile tümü aynen ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>H. Murat Mercan</i>	<i>Mehmet Ceylan</i>	<i>Metin Yılmaz</i>
Eskişehir	Karabük	Bolu
Üye	Üye	Üye
<i>Hüseyin Pazarıcı</i>	<i>Canan Arıtman</i>	<i>Abdullah Çalışkan</i>
Balıkesir	İzmir	Kırşehir
Üye	Üye	Üye
<i>Hüseyin Tuğcu</i>	<i>Mehmet Şahin</i>	<i>Gönül Bekin Şahkulubey</i>
Kütahya	Malatya	Mardin
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Metin Ergun</i>	<i>Şaban Dışli</i>	<i>Necip Taylan</i>
Muğla	Sakarya	Tekirdağ

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE SOMALİ HÜKÜMETİ ARASINDA ASKERİ ALANDA EĞİTİM, TEKNİK VE BİLİMSEL İŞ BİRLİĞİ ÇERÇEVE ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 22 Mayıs 2010 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DİŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE SOMALİ HÜKÜMETİ ARASINDA ASKERİ ALANDA EĞİTİM, TEKNİK VE BİLİMSEL İŞ BİRLİĞİ ÇERÇEVE ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

C. Çiçek

Devlet Bakanı

M. Aydın

Devlet Bakanı

M. Z. Çağlayan

Devlet Bakanı

S. A. Kavaf

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Ö. Dinçer

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

B. Arınç

Devlet Bakanı V.

F. N. Özak

Devlet Bakanı

F. Çelik

Devlet Bakanı

C. Yılmaz

İçişleri Bakanı

B. Atalay

Millî Eğitim Bakanı

N. Çubukçu

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

N. Ergün

Çevre ve Orman Bakanı

V. Eroğlu

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Babacan

Devlet Bakanı

F. N. Özak

Devlet Bakanı

E. Bağış

Adalet Bakanı

S. Ergin

Dışişleri Bakanı

A. Davutoğlu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

M. Demir

Tarım ve Köyşleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

T. Yıldız

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE SOMALİ HÜKÜMETİ ARASINDA ASKERİ ALANDA EĞİTİM, TEKNİK VE BİLİMSEL İŞ BİRLİĞİ ÇERÇEVE ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Somali Hükümeti (bundan böyle "Taraflar" veya "Taraflar" olarak adlandırılacaktır),

Birleşmiş Milletler Şartı'nın amaç ve ilkelerine bağlılıklarını teyit ederek,

Tarafların egemenliği ve eşitliğine karşılıklı saygı temelinde çeşitli askerî alanlarda iş birliğinin, iki ülkenin ortak menfaatlerine ve ekonomik verimliliğine katkıda bulunacağını vurgulayarak,

İki ülke arasındaki mevcut dostane ilişkilerin, ulusal mevzuatlar, uluslararası kurallar ve anlaşmalar temelinde geliştirilmesi ihtiyacını belirterek,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

MADDE I AMAÇ

Bu Anlaşmanın amacı, Madde IV'te belirtilen alanlar ile Taraflarca mutabık kalılabilecek diğer alanlarda, yetkili makamların sorumlulukları dahilinde, Taraflar arasındaki ilişkiler için bir çerçeve oluşturmak ve iş birliğini geliştirmektir.

MADDE II KAPSAM

Bu Anlaşma, Madde IV'te belirtilen alanlar ile bu Anlaşmaya dayanılarak yapılacak uygulama mutabakat muhtıraları, protokoller ve diğer teknik düzenlemeler ile belirlenebilecek alanlarda personel, malzeme, teçhizat, bilgi ve tecrübe mübadelesinde uygulanacaktır.

MADDE III TANIMLAR

Bu Anlaşmada kullanılan terimler aşağıdaki anlamdadırlar:

- 1. Gönderen Devlet;** Bu Anlaşmanın amaçları için Kabul Eden Devlete personel, malzeme ve teçhizat Gönderen Devleti ifade eder.
- 2. Kabul Eden Devlet;** Bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla ülkesinde Gönderen Devletin personel, malzeme ve teçhizatı bulunan Devleti ifade eder.
- 3. Misafir Personel;** Taraflardan herhangi birinin bu Anlaşmanın amaçları için diğer Taraf ülkeye gönderdiği askerî/sivil şahısları ifade eder.
- 4. Yakınlar;** Misafir Personelin kendi ulusal mevzuatına göre bakmakla yükümlü olduğu eş ve çocuklarını ifade eder.
- 5. Kıdemli Personel;** Bu Anlaşma kapsamında gönderilen askerî/sivil grubun faaliyetlerine nezaret etmek üzere, Gönderen Devletin mevzuatına uygun olarak atanmış, Misafir Personel arasındaki en kıdemli kişiyi ifade eder.
- 6. İş Birliği;** Tarafların bu Anlaşma çerçevesinde ortak şekilde düzenledikleri faaliyetleri ifade eder.

MADDE IV ASKERİ İŞ BİRLİĞİ ALANLARI

Taraflar arasında İş Birliği aşağıdaki alanları kapsayabilir:

1. Askerî eğitim ve öğretim alanında iş birliği,
2. Askerî kurumlar arasında iş birliği ve temas ziyaretleri,
3. Tatbikat/egitime katılım sağlanması, tatbikatlara gözlemci gönderilmesi,
4. Savunma sanayi alanında iş birliği,
5. Silahlı Kuvvetler arasında askerî iş birliği,
6. Silahlı kuvvetlerin teşkilat yapısı, askerî birliklerin yapısı ve teçhizatı, personel yönetimi,
7. Askerî istihbarat alanında iş birliği,
8. Lojistik ve lojistik sistemler alanında iş birliği,
9. Askerî tıp ve sağlık hizmetleri alanında iş birliği,
10. Muhabere, elektronik ve bilgi sistemleri alanında iş birliği,
11. Barışı koruma, insani yardım ve deniz haydutluğu ile mücadele gibi, savaş haricindeki hareketlarda iş birliği,
12. Askerî hukuk sistemleri konusunda bilgi mübadelesi,
13. Haritacılık ve hidrografi alanında iş birliği,
14. Mesleki gelişim amaçlı personel mübadelesi,
15. Askerî bilimsel ve teknolojik araştırma alanında iş birliği,
16. Sosyal, sportif ve kültürel etkinlikler,
17. Taraflarca mutabık kalınacak diğer alanlar.

MADDE V UYGULAMA VE İŞ BİRLİĞİ ESASLARI

1. İş Birliği, Tarafların kararına bağlı olarak aşağıdaki şekillerde gerçekleştirilebilir:

- a. Savunma Bakanları, Genelkurmay Başkanları ve onların yardımcılarını veya Taraflarca yetkilendirilen diğer görevlilerin toplantı ve ziyaretleri;
- b. Her iki Tarafın uzmanları arasında çeşitli faaliyet alanlarında tecrübe değişimi;
- c. Askerî birlik, karargâh ve kurumlarda ücretsiz olarak veya cari/indirilmiş ücret karşılığında eğitim kursları ile öğretimlerin düzenlenmesi;
- d. Benzer askerî kurumlar arasında iribatlar;
- e. Müşterek müzakerelerin, istişarelerin, toplantıların düzenlenmesi ve kurslara sempozyumlara ve konferanslara katılım;
- f. Fırlı atış uygulamalarını da içerecek şekilde askerî tatbikatlara katılım, bu askerî tatbikatlara gözlemci statüsünde iştirak, geçiş eğitimlerinin ve liman ziyaretlerinin icrası, müşterek tatbikatların düzenlenmesi;
- g. Bilgi ve eğitim malzemelerinin değişimi;

h. Hibe olarak veya bedeli karşılığında karşılıklı lojistik destek temininde ve mühimmat, malzeme ve hizmet değişiminde bulunulması;

2. Taraflar, bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla tamamlayıcı uygulama mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler akdedebilirler.

MADDE VI **YETKİLİ MAKAMLAR VE YILLIK UYGULAMA PLANI**

1. Bu Anlaşmanın uygulanmasında yetkili makamlar şunlardır:

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına : Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı
Somali Hükümeti adına : Somali Genelkurmay Başkanlığı

2. Taraflar, bu Anlaşmanın uygulanması için müşterek faaliyetlere ilişkin Yıllık Uygulama Planları hazırlayacaklardır. Yıllık Uygulama Planları, icra edilecek faaliyetlerin adını, kapsamını, tipini, zamanını, yerini, icra edecek kurumları, mali hususları ve diğer ayrıntıları içerecektir.

3. İş Birliği, Tarafların karşılıklı çıkar ve ihtiyaçları dikkate alınarak mütekabiliyet esasına göre gerçekleştirilecektir.

4. Bu Anlaşma, diğer anlaşmalar veya protokoller uyarınca Tarafların, hibe şeklinde veya bedeli mukabili birbirlerine verecekleri veya ortak üretecekleri malzemeler, teknik bilgi ve dokümanlar, önceden karşılıklı mutabakat sağlanmadan üçüncü bir ülkeye devredilmeyecektir.

5. Taraflar arasındaki İş Birliği, yıllık uygulama planlarında belirtilen tüm düzeylerde yapılacak karşılıklı ziyaretler ile kuvvetlendirilecektir.

MADDE VII **GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ VE MALZEMENİN GÜVENLİĞİ**

1. Bu Anlaşma kapsamında temin edilen veya üretilen gizlilik dereceli tüm bilgiler, belgeler, maddi ve fişki mülkiyet hakları ile askerî malzeme, Taraflar arasında akdedilecek müteakip anlaşmalar ya da düzenlemelere uygun olarak amaçları doğrultusunda mübadele edilecek, kullanılacak ve muhafaza edilecektir.

2. Taraflar bu Anlaşma kapsamında mübadele edilen bilgi ve malzemeyi, eşit düzeyde gizlilik derecesi vererek koruyacak ve muhafaza edecektir. Taraflarca kullanılan gizlilik derecesi şu şekilde olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İçin		Somali Hükümeti İçin
Top Secret	Çok Gizli	Top Secret
Secret	Gizli	Secret
Confidential	Özel	Confidential
Restricted	Hizmete Özel	Restricted
Unclassified	Tasnif Dışı	Unclassified

3. Taraflar, bu Anlaşma kapsamında mübadele edilen bilgi ve malzemeleri birbirlerine karşı kullanmayacaklardır.

4. Gizlilik dereceli bilgi ve malzeme, bu bilgi ve malzemeleri sağlayan Tarafın yazılı ön mutabakatı olmadan üçüncü bir tarafa ifşa edilemez.

5. Gizlilik dereceli bilgi ve malzeme, sadece hükümetler arası kanallar yoluyla veya Tarafların atanmış güvenlik yetkililerince uygun bulunan diğer kanallardan mübadele edilecektir. Bilginin gizlilik derecesi, bilgiyi sağlayan Tarafça belirlenecektir.

6. Tarafların mübadele edilen gizlilik dereceli bilginin korunması ve gizlilik derecesinin kaldırılmasının önlenmesine ilişkin sorumlulukları, Anlaşmanın sona ermesinden sonra da devam edecektir.

7. Taraflar, İş Birliği faaliyetlerinde patent ve telif hakları ile ticari sırlara ilişkin haklara ve kurallara saygı gösterecektir.

8. İhtiyaç duyulması halinde; Taraflar arasında, Madde IV'te belirtilen İş Birliği alanlarının her biri için yetkilendirilmiş olan makamların sorumluluğunda, Anlaşma kapsamında mübadele edilen gizlilik dereceli bilgi ve malzemenin transferi, kullanılması ve korunması konusunda ayrı birer güvenlik anlaşması imzalanabilir.

9. Taraflarca millî sırlarla ilgili konularda kısıtlamalar konulabilir.

MADDE VIII HUKUKİ HUSUSLAR

1. Misafir Personel ile Yakınları; giriş, ikamet ve çıkış dahil, Kabul Eden Devlet ülkesinde buldukları sürece Kabul Eden Devletin yürürlükteki yasalarına ve diğer düzenlemelerine ve yargı yetkisine tabi olacaklardır. Kabul Eden Devletin yargı yetkisinin uygulandığı ve hüküm içeriğinin Gönderen Devletin mevzuatında bulunmayan bir cezayı öngördüğü hallerde, her iki Devletin mevzuatında yer alan veya Taraflar için uygun olan bir ceza türü uygulanacaktır.

2. Kabul Eden Devlet, Misafir Personel ve Yakınlarının tutuklanması halinde Gönderen Devleti derhal durumdan haberdar edecektir.

3. Misafir Personel veya Yakınlarından herhangi birinin Kabul Eden Devlet tarafınca yasal bir soruşturmaya veya yargılanmaya muhatap olması durumunda, bu kişi Kabul Eden Devlet vatandaşlarına sağlananlardan az olmamak koşulu ile genel olarak kabul edilmiş hukuki korumadan istifade etme hakkına sahip olacaktır.

4. Kabul Eden Devletin kanunlarını ihlal ettikleri takdirde, Misafir Personelin faaliyetlerine son verilebilecektir.

5. Gönderen Devlet, Misafir Personel üzerindeki münhasır disiplin yargı yetkisini, Kabul Eden Devletin ülkesinde muhafaza eder. Ancak Kabul Eden Devletin yetkili askerî makamları, emrindeki Misafir Personele görevi gerektirebileceği emirleri verebilecektir.

6. Gönderen Devletin Kıdemli Personeline, kendi askerî hizmet ve disiplin yasalarının hükümleri uyarınca, personeline disiplin tedbirlerini uygulama yetkisi verilmiştir.

MADDE IX TAZMİNAT TALEPLERİ

1. Bu Anlaşmanın uygulanması esnasında, kişilere, mallara ve çevreye (ağır kusur ya da kasten olup olmadığı fark etmeksizin) verilen zarar ve ziyan ile üçüncü taraf tazminat talepleri konusunda Kabul Eden Devletin yasaları ve mevzuatı geçerli olacaktır. Taraflar ortaya çıkan durumun ağır kusur veya kasıttan kaynaklıp kaynaklanmadığını müştereken belirleyecektir.

2. Taraflar, ağır kusur veya kasit bulunmadıkça, bu Anlaşma kapsamındaki faaliyetlerin icrası esnasında personelinin yaralanması veya ölümü halinde birbirlerinden tazminat talebinde bulunmayacaklardır.

3. Taraflar, kasit veya ağır kusurdan kaynaklanmadıkça, mallara ve çevreye verilen zarar ve ziyan nedeniyle birbirlerinden tazminat talebinde bulunmayacaklardır.

MADDE X İDARİ HUSUSLAR

1. Misafir Personel ve Yakınları, diplomatik dokunulmazlık ve imtiyazlara sahip olmayacaktır.

2. Taraflarca karşılıklı olarak aksi yönde bir karar alınmadıkça Kabul Eden Devlet, Misafir Personele bu Anlaşmada veya müteakip anlaşmalar ve düzenlemelerde belirtilenlerden başka görevler vermeyecektir.

3. Misafir Personel, Kabul Eden Devletin emsal personeline uygulanan idari uygulamalara tabi olacaktır.

4. Bu Anlaşma çerçevesinde imzalanacak diğer mutabakat muhtıraları, protokoller ve teknik düzenlemeler ile aksine karar verilmemişse, Gönderen Devletin askerî personeli kendi milli üniformalarını giyme hakkına sahiptir. Görev sırasında, bir faaliyetin icrası için gerekli teçhizat Kabul Eden Devlet tarafından sağlanacaktır.

5. Gönderen Devlet, gerekli gördüğünde personelini geri çağırma hakkını saklı tutar. Kabul Eden Devlet, Gönderen Devletten böyle bir talep aldığı anda, geri çağırılan personelin dönüşü için mümkün olan en kısa zamanda gerekli tedbirleri alacaktır.

6. Kural dışı idari hususlar, bu Anlaşma çerçevesinde imzalanacak diğer mutabakat muhtıraları, protokoller veya teknik düzenlemelerde belirlenecektir.

7. Tüm Misafir Personel ve Yakınları, orduevleri ve askerî kantinlerden Kabul Eden Devletin düzenlemeleri çerçevesinde yararlanabilirler.

8. Misafir Personel veya Yakınlarından herhangi birinin ölmesi durumunda, Kabul Eden Devlet, Gönderen Devleti durumdan haberdar edecek, ölen kişinin cenazesini kendi ülkesindeki en yakın uluslararası havaalanına nakledecek ve cenaze nakledilinceye kadar sıhhi koruma dâhil gerekli diğer tedbirleri alacaktır.

9. Misafir Personel çevreye zarar verebilecek faaliyetlerden kaçınacak, çevre kirliliğinin önlenmesine azami dikkat edecek ve Kabul Eden Devletin konuya ilişkin düzenlemelerine uyacaktır.

MADDE XI SAĞLIK HİZMETLERİ

1. Misafir Personel, bu Anlaşma gereği herhangi bir faaliyeti gerçekleştirebilecek ölçüde sağlık bakımından uygun olacaktır.

2. Misafir Personel ve Yakınları, Kabul Eden Devlet askerî hastanelerinde ücretsiz ve Kabul Eden Devletin kendi askerî personeli ve Yakınları ile eşit şartlarda muayene, ilk yardım ve acil dış bakımı imkanlarından yararlanacaklardır.

3. Sağlık muayenesiyle ilgili olarak alt anlaşmalarda karşılıklı olarak aksine bir hüküm kararlaştırılmadıkça, dış protezi, görsel, işitsel ve diğer yardımcı teçhizatın kullanımını gerektiren sağlık hizmetleri, ücretsiz sağlık hizmetlerinin dışında tutulacak ve uzun süreli tedavi, ilaç ve bu tür diğer sağlık hizmetleri için yapılan tüm harcamalar ile hastalanan kişinin ülkesine seyahat masrafları Gönderen Devlet tarafından ödenecektir.

4. Sivil kurumlarca sağlanan sağlık hizmetlerine ilişkin her türlü gider personelin kendisi tarafından ödenecektir.

MADDE XII MALİ HUSUSLAR

1. Bu Anlaşmanın kapsamında bulunan İş Birliği faaliyetlerinin icrası amacıyla görevlendirilen Misafir Personelin maaş, konaklama, yemek hizmeti, ulaştırma, gündelik ve diğer mali haklarından, Gönderen Devlet sorumlu olacaktır.

2. Faaliyetlerin ücretsiz olarak veya carlı/indirilmiş ücret karşılığında düzenlenmesine Kabul Eden Devlet karar verecektir.

3. Misafir Personel Kabul Eden Devleti kesin olarak terk ederken kendi borçları ile Yakınlarının borçlarını tasfiye edecektir. Acil geri çekme halinde, Misafir Personel ve Yakınlarının borçları Kabul Eden Devlet tarafından düzenlenecek faturaya istinaden Gönderen Devlet tarafından ödenecektir.

4. Misafir Personel ve Yakınları, giriş, kalış ve çıkışları süresince, Kabul Eden Devletin yürürlükteki vergi mevzuatına tabi olacaklardır.

5. Gönderen Devlet eğitim ve öğretim bedellerini, bu eğitim ve öğretimlerin sona ermesini müteakiben 30 gün içinde, Kabul Eden Devlet tarafından bildirilen banka hesabına yatırmak suretiyle ödeyecektir.

MADDE XIII GÜMRÜK VE PASAPORT İŞLEMLERİ

1. Misafir Personel ile Yakınları, Kabul Eden Devletin ülkesinde, Kabul Eden Devletin yabancıların ikamet ve seyahatleri hakkındaki düzenlemelerine tabi olacaklardır.

2. Misafir Personel ile Yakınları, Kabul Eden Devletin ülkesine giriş ve çıkışlarda bu Devletin pasaport ve gümrük ile ilgili düzenlemelerine tabi olacaktır. Ancak, Kabul Eden Devlet, kendi mevzuatı çerçevesinde mümkün olan tüm idari kolaylıkları sağlayacaktır.

MADDE XIV TARAFLARIN DİĞER ULUSLARARASI ANLAŞMALARDAN DOĞAN TAAHHÜTLERİ

Bu Anlaşmanın hükümleri, Tarafların, taraf oldukları diğer uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan hak ve yükümlülüklerini etkilemeyecektir.

MADDE XV UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜLMESİ

1. Bu Anlaşmanın uygulanmasından veya yorumlanmasından doğan herhangi bir uyuşmazlık Taraflar arasında mümkün olan en alt düzeyde istişare ve görüşmeler yoluyla çözülecek ve çözüm için herhangi bir ulusal veya uluslararası mahkemeye, ya da üçüncü tarafa intikal ettirilmeyecektir.
2. Uyuşmazlık 60 gün içinde çözümlenmezse, Taraflar 30 gün içinde görüşmelere başlayacaktır. Müteakip 60 gün içinde çözüm sağlanamadığı takdirde, Taraflardan her biri 90 gün önceden diplomatik yollarla yazılı bir bildirimde bulunmak suretiyle bu Anlaşmayı sona erdirebilecektir.

MADDE XVI TADİL VE GÖZDEN GEÇİRME

Taraflardan her biri gerektiğinde Anlaşmanın değiştirilmesi veya gözden geçirilmesini diplomatik yollarla önerebilecektir. Yazılı önerinin alındığı tarihten itibaren 30 gün içerisinde görüşmeler başlayacaktır. 60 gün içerisinde bir sonuca varılamaz ise, Taraflardan her biri diplomatik yollarla 90 günlük yazılı bir ön bildirim ile bu Anlaşmayı sona erdirebilecektir. Üzerinde mutabık kalınan tadil veya değişiklikler, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girişini düzenleyen Madde XVII'de belirtilen usul uyarınca yürürlüğe girecektir.

MADDE XVII YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME

1. Bu Anlaşma, yürürlüğe giriş tarihinden itibaren 5 yıllık süre için yürürlükte kalacaktır.
2. Bu Anlaşma, süresinin bitiminden 90 gün önce taraflardan biri Anlaşmayı sona erdirmeye niyetini diğer tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak bildirmediği takdirde, birer yıllık süreler için kendiliğinden uzayacaktır.
3. Taraflardan biri, diğer Tarafın bu Anlaşmanın hükümlerine uymadığı veya uyamadığı sonucuna vardığı takdirde, görüşme önerisinde bulunabilecektir. Görüşmeler bu amaçla yapılan yazılı bildirim alınacağı tarihten itibaren 30 gün içinde başlayacaktır. 60 gün içinde görüşmelerde mutabakata varılamazsa, Taraflardan herhangi biri, diplomatik yollarla 90 günlük yazılı bir ön bildirim ile bu Anlaşmayı sona erdirebilecektir.
4. Bu Anlaşmanın sona ermesi, devam eden programlar ve faaliyetleri etkilemeyecektir.

MADDE XVIII ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

Bu Anlaşma, Tarafların Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerinin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirim alındığı tarihte yürürlüğe girecektir.

**MADDE XIX
METİN VE İMZA**

Bu Anlaşma, 22. Mayıs 2010 tarihinde, İstanbul/Türkiye'de, Türkçe ve İngilizce dillerinde, her biri eşit derecede geçerli olmak üzere, ikişer asıl nüsha olarak tanzim edilmiştir.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

SOMALİ HÜKÜMETİ ADINA

İMZA :

İMZA :

İSİM : Tümgeneral Mehmet ÇETİN

İSİM : Hilal Mohamed ADEN

**UNVAN : Genelkurmay Dış İlişkiler ve
Uluslararası Güvenlik İşleri Daire
Başkanı**

UNVAN : Büyükelçi

